

Věc C-518/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

10. srpna 2023

Předkládající soud:

Bundesgerichtshof (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

27. července 2023

Žalobce a navrhovatel v řízení o opravném prostředku „Revision“:Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**Žalovaná a odpůrkyně v řízení o opravném prostředku „Revision“:**

NEW Niederrhein Energie und Wasser GmbH

Předmět původního řízeníOchrana spotřebitelů – Reklama – Cena elektřiny – Směrnice 2005/29/ES –
Článek 7 odst. 1 a odst. 4 písm. c) – Informace o způsobu výpočtu ceny**Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce**

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžná otázkaMusí být informace o způsobu výpočtu ceny, kterou je obchodník podle čl. 7
odst. 1 a odst. 4 písm. c) směrnice 2005/29/ES povinen poskytnout v případě, že
stanovení ceny závisí na spotřebě, koncipována tak, aby zákazník na základě dané
informace mohl sám provést výpočet ceny, zná-li svou spotřebu?

Uváděná ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22), zejména čl. 7 odst. 1 a odst. 4 písm. c)

Uváděná ustanovení vnitrostátního práva

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (zákon o nekalé soutěži, dále jen „UWG“), zejména § 5a odst. 1 a § 5b odst. 1 bod 3

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Žalobce je svaz sdružující šestnáct [zemských] organizací na ochranu spotřebitelů v Německu. Žalovaná je energetický podnik působící na celém území Německa, který dodává elektřinu domácnostem, mimo jiné i zákazníkům, kteří odebírají elektřinu pro vytápění pomocí akumulčních kamen. Žalovaná těmto zákazníkům svou elektřinu v nočních hodinách určených k odběru elektřiny pro vytápění nabízí v nízkém tarifu. Tento tarif je výhodnější než vysoký tarif platný v ostatních hodinách. Zákazníci, kteří k vytápění používají akumulční kamna, používají k nabíjení svých kamen elektřinu odebranou v rámci nízkého tarifu.
- 2 V závislosti na místních podmínkách je u těchto zákazníků spotřeba elektřiny pro vytápění a elektřiny pro obecnou spotřebu zaznamenávána odděleně nebo společně. Při společném zaznamenávání se používá dvousazbový elektroměr, který je vybaven dvěma otočnými mechanismy. Pomocí jednoho otočného mechanismu je zaznamenávána spotřeba elektřiny během hodin určených k odběru elektřiny pro vytápění, která je účtována v nízkém tarifu, pomocí druhého spotřeba elektřiny v ostatních hodinách, která je účtována ve vysokém tarifu. V době platnosti nízkého tarifu je však vedle elektřiny pro vytápění spotřebovávána i elektřina určená pro obecnou spotřebu, kterou nelze zaznamenávat odděleně. Někteří provozovatelé distribučních soustav proto dodavatelům elektřiny stanoví tak zvané „vyrovnávací množství“ (*Ausgleichsmenge*), jehož prostřednictvím je část spotřeby elektřiny naměřená v rámci nízkého tarifu paušálně vyúčtována podle vysokého tarifu. Žalovaná vyrovnávací množství stanovené provozovateli soustav přenáší na své zákazníky. Provozovatel místní soustavy v sídle žalované jí stanoví vyrovnávací množství ve výši 25 % [elektřiny spotřebované v rámci nízkého tarifu].
- 3 Žalovaná ve svých všeobecných obchodních podmínkách, ohledně nichž musí zákazník při objednávce na internetu kliknutím potvrdit, že je bere na vědomí, upozorňuje, že hodiny určené k odběru elektřiny pro vytápění a vyrovnávací množství stanoví provozovatel místní soustavy. Dále informuje, jaké hodiny

určené k odběru elektřiny pro vytápění a jakou dobu platnosti nízkého tarifu stanovil provozovatel místní soustavy a uvádí, že vyrovnávací množství stanovené tímto provozovatelem činí 25 %.

- 4 Žalovaná na svých internetových stránkách nabízí kalkulátor tarifů pro výpočet svých sazeb elektřiny, který mohou používat i zákazníci, kteří odebírají elektřinu pro vytápění a mají dvousazbový elektroměr. Do kalkulátoru tarifů musí zadat své poštovní směrovací číslo a množství elektřiny spotřebované v rámci vysokého a nízkého tarifu. Na konci daného procesu zákazníci obdrží nabídku tarifu, kterou mohou přijmout.
- 5 Žalobce napadá návrhy tarifů, které žalovaná generuje prostřednictvím svého kalkulátoru tarifů. Má za to, že celková vykázaná cena je příliš nízká, protože nezohledňuje vyrovnávací množství.
- 6 Žalobce se domáhal, aby soud žalované mimo jiné uložil, aby se zdržela jednání, které spočívá v tom, že propaguje, respektive nechává propagovat nabídku elektřiny pro vytápění a přitom v rámci celého procesu objednávky spotřebitele v souvislosti se způsobem účtování elektřiny pro vytápění výslovně neupozorní, respektive nenechá upozornit na konkrétní vyrovnávací množství uplatňované při společném měření elektřiny pro vytápění a elektřiny spotřebované v domácnosti pomocí dvousazbového elektroměru (dále jen „návrh na zdržení se jednání“).
- 7 Žalobce prostřednictvím návrhu na zdržení se jednání napadá reklamu žalované prezentovanou na jejích internetových stránkách, která obsahuje nabídku elektřiny pro vytápění, ve které není „u způsobu vyúčtování elektřiny pro vytápění [výslovně upozorněno] na konkrétní vyrovnávací množství“. Podle žalobce není v žádné fázi procesu objednávky poskytnuta informace o vyrovnávacím množství stanoveným procentní sazbou, které má být uplatněno. Informace o paušálním procentuálním vyrovnání mezi nízkým a vysokým tarifem ve výši 25 % [spotřeby v rámci nízkého tarifu] je obsaženo pouze ve všeobecných obchodních podmínkách žalované. Žalobce tvrdí, že žalovaná v rámci procesu objednávky, který zahrnuje použití kalkulátoru tarifů, spotřebitele neinformuje o procentní sazbě pro výpočet vyrovnávacího množství, stanovené provozovatelem soustavy, kterou přenáší [na zákazníky], pro poštovní směrovací číslo konkrétně zadané zákazníkem.
- 8 Landgericht (zemský soud, Německo) žalobu zamítl. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí, které bylo podáno k Oberlandesgericht (vrchní zemský soud, Německo), bylo zamítnuto.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 9 Návrhu na zdržení se jednání je třeba vyhovět, pokud informace o způsobu výpočtu ceny, kterou je žalovaná povinna poskytnout podle § 5a odst. 1 a § 5b odst. 1 bodu 3 UWG [čl. 7 odst. 1 a odst. 4 písm. c) směrnice 2005/29], musí

jakožto „závažnou [podstatnou] informaci“ zahrnovat procentní sazbu pro výpočet vyrovnávacího množství platnou pro daného zákazníka.

- 10 Podle § 5a odst. 1 UWG se nekalého jednání dopustí ten, kdo spotřebitele nebo jiného účastníka trhu uvede v omyl tím, že opomene uvést podstatnou informaci (bod 1), kterou spotřebitel nebo jiný účastník trhu v dané souvislosti potřebuje pro informované rozhodnutí o obchodní transakci, a (bod 2) jejíž opomenutí může spotřebitele nebo jiného účastníka trhu vést k rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil. Podle § 5a odst. 3 UWG se při posouzení, zda došlo k opomenutí uvést podstatné informace, vezmou v úvahu (bod 1) omezení na prostor nebo čas kladená komunikačním prostředkem zvoleným pro danou obchodní praktiku, jakož i (bod 2) veškerá opatření přijatá obchodníkem s cílem poskytnout spotřebiteli nebo jinému účastníkovi trhu informace jiným způsobem než pomocí komunikačního prostředku zvoleného pro danou obchodní praktiku. Tato pravidla představují provedení čl. 7 odst. 1 až 3 směrnice 2005/29 ve spojení s jejím čl. 2 písm. k).
- 11 V § 5b odst. 1 UWG jsou uvedeny informace, které – nejsou-li patrné již z okolností – jsou považovány za podstatné ve smyslu § 5a odst. 1 UWG v případě, že jsou zboží nebo služby s odkazem na jejich znaky a cenu nabízeny způsobem vhodným pro použitý typ obchodní komunikace tak, aby průměrný spotřebitel mohl uzavřít obchodní transakci. Toto ustanovení provádí čl. 7 odst. 4 směrnice 2005/29 ve spojení s jejím čl. 2 písm. i). Podle § 5b odst. 1 bodu 3 UWG k těmto informacím patří celková cena nebo v případech, kdy tuto cenu s ohledem na povahu daného zboží nebo služby nelze stanovit předem, způsob výpočtu ceny, a případně i veškeré další poplatky za dopravu, dodání nebo poštovné, nebo v případech, kdy tyto poplatky nelze stanovit předem, skutečnost, že tyto další poplatky mohou být účtovány. Toto ustanovení vychází z čl. 7 odst. 4 písm. c) směrnice 2005/29.
- 12 Dodávka elektřiny, kterou žalovaná propaguje ve vztahu ke spotřebitelům, je v souladu s § 5b odst. 1 UWG nabízena tak, aby průměrný spotřebitel mohl uzavřít obchodní transakci.
- 13 Německý zákonodárce při provedení čl. 7 odst. 4 směrnice 2005/29 místo pojmu „výzva ke koupi“ použitého v této směrnici zvolil opisné vyjádření, že zboží nebo služby jsou nabízeny tak, aby průměrný spotřebitel mohl uzavřít obchodní transakci. Podle výkladu § 5b odst. 1 UWG, který s ohledem na výše uvedené musí být v souladu se směrnicí, postačuje k tomu, aby se jednalo o nabídku ve smyslu tohoto ustanovení, že došlo k výzvě ke koupi ve smyslu čl. 7 odst. 4 směrnice 2005/29. Podle judikatury Soudního dvora je tomu tak v případě, že je informace ohledně inzerovaného produktu a jeho ceny dostatečná k tomu, aby spotřebitel mohl učinit rozhodnutí o obchodní transakci, bez nutnosti, aby obchodní komunikace obsahovala rovněž konkrétní prostředek koupě produktu, nebo aby se vyskytovala v blízkosti nebo v rámci takového prostředku (viz rozsudek ze dne 12. května 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, bod 33). Podle čl. 2 písm. k) směrnice 2005/29 (§ 2 odst. 1 bodu 1 UWG) je

v rozhodnutí o obchodní transakci obsaženo rozhodnutí spotřebitele o tom, zda, jak a za jakých podmínek produkt koupí; podle judikatury Soudního dvora to zahrnuje i rozhodnutí, které s tímto rozhodnutím přímo souvisí, zejména rozhodnutí navštívit obchod (viz rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Trento Sviluppo a Centrale Adriatica, C-281/12, EU:C:2013:859, bod 36) a, podle názoru předkládajícího soudu, zobrazení prodejního portálu na internetu.

- 14 Napadená reklama žalované představuje výzvu ke koupi, a tedy nabídku ve smyslu § 5b odst. 1 UWG. Při použití kalkulátoru tarifů žalované spotřebitel získá podstatné informace, které potřebuje, aby mohl učinit rozhodnutí o obchodní transakci spočívající v uzavření smlouvy o dodávce elektřiny se žalovanou. Internetové stránky žalované dokonce spotřebiteli umožňují, aby s ní na základě výsledku výpočtu tarifu přímo uzavřel smlouvu o dodávce elektřiny. Vzhledem k tomu, že zásadní rozhodnutí o obchodní transakci spočívá již v zahájení procesu objednávky, nemůže informace o vyrovnávacím množství uvedená ve všeobecných obchodních podmínkách žalované, se kterými žalovaná spotřebitele seznámí v průběhu tohoto procesu objednávky, již z časových důvodů vést ke splnění její informační povinnosti.
- 15 V projednávaném případě tedy žalovaná musí informaci o způsobu výpočtu ceny podle čl. 7 odst. 1 a 4 písm. c) směrnice 2005/29 (§ 5a odst. 1 a § 5b odst. 1 bod 3 UWG) v zásadě poskytnout již při výzvě ke koupi.
- 16 Vzhledem k povaze daného produktu nelze (celkovou) cenu za dodávky elektřiny stanovit předem, protože závisí na skutečně spotřebovaném množství elektřiny. Skutečně spotřebované množství elektřiny se může lišit od množství elektřiny, které spotřebitel zadá do kalkulátoru tarifů žalované.
- 17 V projednávané věci vyvstává otázka, kterou nelze zodpovědět beze vši pochybnosti, a to zda informace o způsobu výpočtu ceny, kterou je třeba poskytnout podle čl. 7 odst. 1 a odst. 4 písm. c) směrnice 2005/29 (§ 5a odst. 1 a § 5b odst. 1 bod 3 UWG), musí být koncipována tak, aby zákazník na základě dané informace mohl sám provést výpočet ceny, zná-li svou spotřebu.
- 18 Podle judikatury Soudního dvora způsob výpočtu ceny zahrnuje podmínky výpočtu konečné ceny, jakož i případné dodatečné náklady nebo zmínku, že tyto náklady jsou účtovány spotřebiteli (viz rozsudek ze dne 12. května 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, bod 65). Vnitrostátní soud v tomto ohledu musí posoudit, zda vynechání způsobu výpočtu konečné ceny nebrání spotřebiteli v tom, aby učinil informované rozhodnutí o obchodní transakci, a tudíž jej nepřiměje k rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil. Musí taktéž zohlednit omezení vlastní sdělovacímu prostředku použitému pro obchodní komunikaci, povahu a charakteristické rysy produktu, jakož i jiná opatření, která obchodník skutečně přijal k poskytnutí informací spotřebiteli (viz rozsudky ze dne 12. května 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, body 65 až 72, a ze dne 26. října 2016, Canal Digital Danmark, C-611/14, EU:C:2016:800, body 58 a 62 až 64).

- 19 Spotřebitel potřebuje informaci o konkrétní procentní sazbě pro výpočet vyrovnávacího množství, aby učinil informované rozhodnutí, a opomenutí této informace ho může vést k rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.
- 20 Podmínky stanovené v § 5a odst. 1 bodech 1 a 2 UWG (čl. 7 odst. 1 směrnice 2005/29), které vyžadují, aby spotřebitel informaci, která mu nebyla sdělena, v dané souvislosti potřeboval pro informované rozhodnutí o obchodní transakci a aby opomenutí této informace mohlo spotřebitele vést k rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil, představují dodatečné znaky skutkové podstaty, které musí být posouzeny samostatně.
- 21 Někteří provozovatelé distribučních soustav dodatelům elektřiny stanoví vyrovnávací množství. Výše procentní sazby pro stanovení vyrovnávacího množství tedy závisí na rozhodnutí provozovatele soustavy. Mimoto je v řízení o opravném prostředku „Revision“ třeba vycházet ze sporného tvrzení žalobce, že ne všichni dodavatelé elektřiny přenášejí vyrovnávací množství stanovené provozovatelem soustavy na zákazníky. Z toho vyplývá, že ostatní podmínky stanovené v § 5a odst. 1 bodech 1 a 2 UWG jsou v projednávaném případě splněny, protože porovnání nabídky žalované s nabídkou jiných dodavatelů elektřiny umožňuje teprve informace o výši procentní sazby pro výpočet vyrovnávacího množství zahrnutého žalovanou do výpočtu ceny. Tak tomu ostatně je dokonce i v případě, že všichni dodavatelé elektřiny vyrovnávací množství stanovené provozovatelem soustavy na zákazníky přenášejí stejným způsobem, protože mohou existovat dvě konkurenční nabídky, z nichž jedna uvádí příznivější cenu v nižším tarifu a jedna uvádí příznivější cenu ve vysokém tarifu. V takovém případě to, která nabídka je pro spotřebitele výhodnější, závisí (rovněž) na procentní sazbě pro výpočet vyrovnávacího množství.
- 22 Není ani prokázáno, ani zjevné, že žalovaná, která k propagaci využívá své internetové stránky zahrnující kalkulátor tarifů, v důsledku sdělovacího prostředku, který používá, podléhá omezením.
- 23 Projednávaná věc vyvolává otázku, jak je třeba vykládat znak „způsob výpočtu ceny“ ve smyslu čl. 7 odst. 1 a odst. 4 písm. c) směrnice 2005/29 (§ 5a odst. 1 a § 5b odst. 1 bod 3 UWG), kterou nelze zodpovědět beze vší pochybnosti. Cílem předběžné otázky je objasnit, zda informace o způsobu výpočtu ceny, kterou je obchodník v případě, že stanovení ceny závisí na spotřebě, povinen poskytnout, musí být koncipována tak, aby zákazník na základě dané informace mohl sám provést výpočet ceny, zná-li svou spotřebu.
- 24 Výraz „způsob výpočtu ceny“ připouští výklad v tom smyslu, že postačuje, aby obchodník pouze obecně informoval o složkách relevantních pro výpočet ceny a podmínkách výpočtu ceny. Tomuto výkladu a *priori* nebrání ani skutečnost, že Soudní dvůr rozhodl, že se povinnost informovat o způsobu výpočtu ceny vztahuje i na podmínky výpočtu konečné ceny (viz rozsudek ze dne 12. května 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, bod 65).

- 25 Cíl směrnice 2005/29 spočívající v zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele (viz body 5 a 6 odůvodnění směrnice 2005/29, jakož i její článek 1; rozsudek ze dne 26. října 2016, Canal Digital Danmark, C-611/14, EU:C:2016:800, body 25 a násl. a 62), by však mohl nasvědčovat tomu, že daná informace musí spotřebiteli umožnit zjistit cenu. Ze směrnice 2005/29 však nevyplývá žádné další upřesnění pojmu „způsob výpočtu ceny“.
- 26 Proti závěru, že postačuje obecná informace o uplatnění vyrovnávacího množství, které je třeba vzít v potaz, by mohl hovořit i normativní kontext čl. 7 odst. 1 a odst. 4 písm. c) směrnice 2005/29. Pokud jde o další poplatky na dopravu, dodání nebo poštovné, které nelze rozumně stanovit předem, postačí podle uvedeného ustanovení uvést, že k ceně mohou být účtovány takové další poplatky. Tato část daného ustanovení se však nevztahuje na informaci týkající se způsobu výpočtu ceny (viz stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2015:814, bod 73). To by mohlo naznačovat, že v tomto ohledu jsou vyžadovány zevrubnější informace. V projednávané věci nejsou dotčeny další poplatky, nýbrž podmínky výpočtu konečné ceny.
- 27 Předkládající soud mimoto připomíná, že opomenutí uvést informaci předpokládá, že dotčená informace spadá do oblasti podnikání a odpovědnosti daného podnikatele nebo že si ji tento podnikatel může opatřit s vynaložením přiměřeného úsilí. Tato okolnost reflektuje skutečnost, že informační povinnosti omezují svobodu podnikání (článek 16 Listiny základních práv Evropské unie), a proto musí být přiměřené. Je sice pravda, že směrnice 2005/29 v čl. 7 odst. 3 stanoví pouze pravidla týkající se omezení na prostor a čas kladená sdělovacím prostředkem, který obchodník využívá, nikoli však pravidla týkající se dostupnosti nebo podoby dané informace. Pokud by však tento aspekt zůstal zcela nezohledněn, musel by obchodník v těchto případech od takové reklamy ve formě výzvy ke koupi upustit a použít jiné formy reklamy. Odvolací soud jakožto soud zabývající se skutkovými otázkami nicméně nedospěl k závěru, že si žalovaná informace o procentní sazbě pro výpočet vyrovnávacího množství nemohla opatřit. V rozsudku vydaném v odvolacím řízení sice uvedl, že žalovaná nemohla uvést konkrétní vyrovnávací množství, avšak nebyla učiněna zjištění k otázce, jaké úsilí by žalovaná musela vynaložit, aby z procentních sazeb pro výpočet vyrovnávacího množství v rozsahu, v jakém jsou jí již známy, sestavila databázi, a procentní sazby, které jí ještě známy nejsou, doplnila na základě dotazu adresovaného příslušným provozovatelům distribučních soustav, a aby dané informace aktualizovala.